

1. ΕΝΑΣ ΠΟΛΕΜΟΣ ΠΟΥ ΞΕΚΙΝΗΣΕ ΜΕ ΜΙΑ ΗΤΤΑ

Μέσο: ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ ΚΥΡΙΑΚΗΣ

Ημ. Έκδοσης: . . . 27/02/2022 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 27/02/2022

Σελίδα: 32

Innews ΑΕ - Αποδελτίωση Τύπου - <http://www.innews.gr>

Ένας πόλεμος που ξεκίνησε με μια ήττα

Του ΓΙΩΡΓΟΥ ΠΑΓΟΥΛΑΤΟΥ*

Την ώρα που γράφεται αυτό το άρθρο οι εξελίξεις είναι ραγδαίες. Διαφαίνεται πιθανό ότι η αντίσταση των Ουκρανών δεν θα αντέξει πολύ, ο Πούτιν αποσκοπεί σε ταχεία αλλαγή καθεστώτος, α λα Τσεχοσλοβακία 1968, για να μην καταλήξει σε ένα Αφγανιστάν 1979. Θέλει να εκδικηθεί το 1991, την κατ' αυτόν «μεγαλύτερη γεωπολιτική καταστροφή του αιώνα», αρνούμενος την ίδια την ύπαρξη του ουκρανικού έθνους για να δικαιολογήσει τον αλυτρωτισμό του. Δύο παγκόσμιοι πόλεμοι ξεκίνησαν από την Ανατολική Ευρώπη. Βαριά η σκιά της Ιστορίας, αυτού «του αρχείου των εγκλημάτων, της παραφροσύνης και της δυστυχίας της ανθρωπότητας», για να θυμηθούμε τον Gibbon.

Η έκβαση του ουκρανικού δράματος είναι ένας θρίαμβος της ετερογονίας των σκοπών. Ο Πούτιν κατάφερε να εξουδετερώσει κάθε κεφάλαιο ευρωπαϊκής συμπάθειας για την αλαζονεία

Η Ευρώπη θα πρέπει να αναπτύξει τον ευρωπαϊκό αμυντικό πυλώνα, η στρατηγική αυτονομία έχει νόημα μόνο στο ευρωπαϊκό πλαίσιο.

της Δύσης προς την πεττιμένη μετά το 1989 Ρωσία. Με μια οικονομία στρατιωτικά υπερτροφική, υπερεξαρτημένη από τους φυσικούς πόρους, ο Πούτιν αποσυνδέει τη χώρα του από τα κεφάλαια και τις τεχνολογίες της Δύσης, με μόνη πλέον επιλογή να γίνει τεχνολογικό και οικονομικό προσάρτημα της Κίνας, μιας χώρας μη ευρωπαϊκής και ακόμα πιο αυταρκικής. Η σύνδεση της Ρωσίας με την Ευρώπη, η συμπεριληψη της σε μια ευρωπαϊκή αρχιτεκτονική ασφάλειας, παρότι φιλόδοξη, δεν είχε ακόμα

πεθάνει. Ο Πούτιν την τελείωσε. Κανείς δεν θα εμπιστευθεί ξανά τη Ρωσία. Όπως κάθε μεγαλομανής τύραννος, θυσιάζει τις προοπτικές ευημερίας του λαού του για μια υπερφίαλη ρεβάνς από την Ιστορία.

Η Δύση θα δει τους δύο στρατηγικούς της αντιπάλους, Κίνα και Ρωσία, να έρχονται κοντύτερα από ποτέ. Ο πρόεδρος Μπάιντεν έκανε ό,τι καλύτερο μπορούσε. Όμως οι δυνατότητές του ήταν ήδη ναρκωθετημένες από την αφροσύνη των προκατόχων του – και ιδίως της ηγεσίας Μπους 2001-2008. Σοφοί διπλωμάτες, όπως ο Κέβαν και ο Κίσινγκερ είχαν προειδοποιήσει εναντίον της άνευ όρων ανατολικής επέκτασης του ΝΑΤΟ, συστήνοντας για την Ουκρανία ρόλο γέφυρας Ρωσίας και Δύσης. Η τραγική ειρωνεία είναι ότι τα γεράκια σήμερα δικαιώνονται, το παιχνίδι είναι στο γήπεδό τους. Το μεγάλο πλεονέκτημα της επιθετικής πολιτικής είναι ότι ποτέ δεν αποδέχεται

τι ότι έκανε λάθος και ποτέ δεν κινδυνεύει να διαφευσθεί.

Οι Ουκρανοί ονειρεύτηκαν ένα μέλλον ελευθερίας στην Ευρώπη και κατέληξαν να βομβαρδίζονται κρυμμένοι στα υπόγεια. Η Δύση τους οφείλει μια εξήγηση και υπέστη μια στρατηγική ήττα, γιατί γέννησε προσδοκίες που απέτυχε να υποστηρίξει.

Σε έναν ηρωικό διπλωματικό μαραθώνιο, ο Μακρόν προσπάθησε μέχρι τέλους να διασώσει την ειρήνη και την τιμή της Ευρώπης. Η Ε.Ε., ιδίως η Γερμανία, επένδυσε στη στενή οικονομική συνεργασία με τη Ρωσία. Η ισχύς της Ευρώπης είναι οι αξίες, οι κανόνες και το πλέγμα των οικονομικών της συναλλαγών. Απέναντι στη Ρωσία η αλληλεξάρτηση κατέληξε αδυναμία, η ενεργειακή εξάρτηση της Ευρώπης βαρύτερη από την οικονομική εξάρτηση της Ρωσίας. Η βάρβαρη ρωσική εισβολή στην Ουκρανία απελευθερώνει τη Γερμανία από τον μεταπολεμικό της

πασοφισμό και την ενοχικότητα της προς τη Ρωσία.

Οι ευθύνες της Δύσης δεν έχουν πλέον σημασία. Το σημαντικό είναι ότι απέναντι στον Πούτιν η Δύση επέδειξε ενότητα και αναδύεται ξανά ως γεωπολιτικό υποκείμενο. Οι «27» της Ε.Ε. επέβαλαν τις κυρώσεις σε μία μέρα, σε πλήρη συντονισμό με τις ΗΠΑ. Είναι σαφές ότι η άμυνα της Ευρώπης παραμένει η ευρωατλαντική συμμαχία. Οι εγγυήσεις ασφάλειας και ειρήνης της Ε.Ε. σχεδιάστηκαν για έναν κόσμο (ψυχροπολεμικό ή μεταψυχροπολεμικό) όπου η αμυντική ασπίδα της Ευρώπης είναι αμερικανική. Η Ευρώπη θα πρέπει να αναπτύξει τον ευρωπαϊκό αμυντικό πυλώνα, η στρατηγική αυτονομία έχει νόημα μόνο στο ευρωατλαντικό πλαίσιο. Αυτό επιτάσσει η υποκρέωση αλληλεγγύης της Ε.Ε. προς τα ανατολικά και βόρεια κράτη-μέλη της. Η ίδια δεξαμενή αλληλεγγύης από την οποία, εάν απαιτηθεί, θα αντλή-

σει και η Ελλάδα απέναντι στον απειλητικό ανατολικό της γείτονα. Η Ευρώπη είναι δύναμη ειρήνης και διαπραγμάτευσης, αλλά η διαπραγμάτευση για τη διασφάλιση της ειρήνης είναι κούφια χωρίς σοβαρή αποτρεπτική ισχύ.

Τα γεράκια, οι αρνίτες της διπλωματίας, της συνδιαλλαγής και του έντιμου συμβιβασμού, έχουν τον κόσμο που ονειρεύονταν και τον κόσμο που τους αξίζει. Δυστυχώς, στον ίδιο κόσμο κατοικούν εκατομμύρια άνθρωποι που εξακολουθούν να πιστεύουν στη δύναμη της ορθολογικής συνεννόησης και στα αγαθά της ειρήνης. Όπως οι πολίτες της Ουκρανίας και της Ρωσίας, που οι ζωές τους θα συνθιγούν από τον σιδηρόφρακτο ρεβαντισμό ενός αδίστακτου τυράννου.

* Ο κ. Γιώργος Παγουλάτος είναι καθηγητής στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών, γενικός διευθυντής του **ΕΝΙΜΕΠ**.